

7 april 1915

Naar Nederland uitgeweken vreemdelingen.

Op de vragen van het lid van de tweede kamer, de heer Van Vuuren, betreffende de aanslag in 's rijks directe belastingen van naar Nederland uitgeweken vreemdelingen:

I Zijn door de minister van financiën voorschriften gegeven aan de ambtenaren van 's rijks directe belastingen, ten einde hun eenheid van handelen te verzekeren bij de aanslag in 's rijks directe belastingen van naar Nederland uitgeweken vreemdelingen en in het bijzonder van de uitgeweken vreemdelingen, die tijdelijk onvermogen zijn of omtrent de toestand van hun vermogen in het onzekere verkeren;

II Zo niet, acht de minister dergelijke voorschriften niet gewenst, in het bijzonder met het oog op hen, die gemeubileerde woningen in Nederland kosteloos te hunner beschikking kregen;

III Is, bij bevestigende beantwoording der eerste vraag, de minister bereid van de gegeven voorschriften mededelen te doen;

is van de heer Treub, minister van financiën, het volgend antwoord ontvangen:

De ten gevolge van de heersende oorlogstoestand uit België naar Nederland uitgeweken personen worden ingevolge een door de ondergetekende uitgevaardigde aanschrijving voor de toepassing der wetten op de vermogens- en de bedrijfsbelasting als niet hier te lande wonend beschouwd, zolang uit de omstandigheden kan worden afgeleid, dat zij het voornemen hebben, naar hun land terug te keren, zodra de oorlog zal zijn geëindigd. Dit geldt ook voor

hen, die hier te lande een woning betrokken en gemeubileerd hebben, wanneer als vaststaand kan worden aangenomen, dat een terugkeer naar België in de bedoeling ligt.

Voorts is aan de ambtenaren medegedeeld, dat inrichtingen tot huisvesting van onvermogene Belgische vluchtelingen voor de toepassing der wet op de personele belasting zijn aan te merken als inrichtingen van weldadigheid, waarvoor bij art. 4, § 1, d, van die wet vrijstelling van belasting wordt verleend.

Tenslotte merkt de ondergetekende op, dat door de tijdelijk hier te lande vertoevende uitgewekenen, krachtens art. 34 van laatstgenoemde wet, vrijstelling van personele belasting wordt genoten, voor zover zij niet langer dan drie achtereenvolgende maanden een perceel in gebruik hebben, of dienstboden, paarden, rijwielen of motorrijtuigen houden. De wet laat geen vrijheid deze vrijstelling uit te breiden tot hen, die langer dan drie achtereenvolgende maanden gemeubileerde woningen kosteloos te hunner beschikking hebben gekregen.

Het bericht in ons blad van zondag, dat het spoorwegverkeer Eindhoven-Achel zou zijn stopgezet, is, naar men ons meldt, onjuist. Sedert oktober al is het aan de Staatsspoor verboden, haar treinen op Belgisch gebied tot Achel te doen doorlopen. Van die tijd af lopen de treinen van Eindhoven niet verder dan Valkenswaard, en hierin is geen wijziging gebracht.

8 april 1915

De verjaardag van koning Albert.

Ter ere van de koning der Belgen, die heden zijn 40e verjaardag viert, wappert van de Belgische legatie aan de Vijverberg de Belgische driekleur.

In het gezantschapsgebouw lag een lijst van gelukwensen ter ondertekening, die reeds hedenmorgen zeer vele namen droeg.

Ook van verschillende gebouwen in de stad, waar comités zetelen, in verband staande met de Belgische aangelegenheden, waaide de Belgische vlag.

Vanmorgen te half elf werd in de kerk van het klooster Groenenstein, aan de Loosduinseweg, waar de Belgische uitgewekenen hier ter stede de laatste tijd geregeld godsdienstige samenkomsten houden, een plechtige mis met groot ceremonieel gecelebreerd door de heer Barette, aalmoezenier van de Belgische vluchtelingen in Den Haag.

Daarna volgde een plechtig Te Deum met gebed door de heer Bruynseels, gemachtigde van kardinaal Mercier voor Nederland. Behalve voor koning Albert, werd er ook gebeden voor koningin Wilhelmina.

Het orgel deed achtereenvolgens de tonen horen der Brabançonne, het Wilhelmus en (bij het heengaan) van een Belgisch volkslied: Naar wijd en zijd.

Deze kerkdienst was zeer druk bezocht. Hij werd o.a. bijgewoond door de Belgische minister van kunsten en wetenschappen, de heer Prosper Pouillet; generaal Dossin, de Belgische gezant, baron Fallon; de legatieraad, prins de Ligne; de 1e secretaris graaf d'Oultremont, en het lid der Belgische tweede kamer, dr. Van Cauwelaert.

Op het koor hadden plaats genomen monseigneur Vallega, secretaris van de nunciatuur, en de heer Bruynseels, voorts deden dienst als commissarissen de heren De Potter, De Séjournet, de Fauteur en Sauvage. De kapel, door het klooster afgestaan, was keurig versierd.

Vanmiddag hebben de in Den Haag vertoevende Belgen aan koning Albert een telegram van gelukwens gezonden.

Maandagavond zullen de hier ter stede aanwezige Belgen de verjaardag van koning Albert nog herdenken in de zaal van het Koninklijk Zoölogisch Genootschap.

9 april 1915

Amsterdam – De verjaardag van koning Albert.

De Belgen in de hoofdstad hebben gisteravond de verjaardag van hun koning gevierd. In groten getale waren zij gestroomd naar het paviljoen in het Vondelpark, waar het zaaltje te klein bleek om aan alle aanwezigen behoorlijk plaats te bieden. Gekomen waren zij daar om, zoals mr. Alberik Deswarte in zijn toespraak zegde, reukwalmen te doen stijgen, tot de troon, die hij, Albert, in de harten van alle Belgen verworven heeft.

Met van geestdrift trillende stem schilderde mr. Deswarte zijn koning, die het symbool is geworden van de Belgische eenheid: door hem hebben de Belgen gevoeld dat zij allen slechts een hart hebben, dat klopt in één bons met Alberts koninklijk hart. Naast zijn allerwaardigste levensgezellin heeft hij de Belgen gesterkt in hun strijd tegen het onrecht en in zijn onwankelbaar vertrouwen is hij sterker gebleken dan de waanzin der macht. Het land, dat door die vorst wordt bestuurd, zal niet vergaan.

Leve het onafhankelijke België, zo eindigde mr. Deswarte zijn met gloed uitgesproken openingsrede van de vaderlandse betoging, ingericht door de Belgische Unie van Amsterdam.

Mr. Ch. Bernard hield een vlammende causerie, een epos in proza, waarin hij de daden verheerlijkte van de heldenkoning van het kleine heldenvolk, waarvan der reeds 30.000 op de slagvelden zijn gebleven en de gehele avond hebben zij hem geëerd, hun geliefde Albert, in zangen van de beste Vlaamse dichters, voorgedragen door mevrouw A. Verbeeck-De Swerd en gezongen door de dames B. Judels-Kamphuizen, Sterckmans en de heren Jef Judels en F. Beguin.

Als een hulding aan het gastvrije Nederland werd het Wilhelmus gezongen, dat in stille eerbied werd aanhoord en tot slot galmden door de zaal het lied van de ontembare Vlaamse Leeuw en de Brabançonne.

10 april 1915

Belgische ambulancen.

Het "Comité der Belgische Ambulancen", dat in Nederland het Rode Kruis van België vertegenwoordigt, onder voorzitterschap van baron de Royer de Dour de Frauld, heeft zijn werkzaamheden uitgestrekt tot verschillende steden. Subcomités zijn gesticht te Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, 's Hertogenbosch, Breda, Bergen op Zoom, Middelburg, Maastricht en Oostburg.

Het comité, dat van een Nederlandse weldoener een ambulance-automobiel heeft ontvangen, kreeg nog een tweede ten geschenke van de heer Ad. Laloux en zijn kinderen.

Het comité meent hieruit te mogen afleiden, dat zijn menslievend werk, door de naar Nederland uitgeweken Belgen overal met sympathie wordt ontvangen.

Op de inschrijvingslijsten kwam tot heden meer dan 15.000 gulden en 2000 frank in.

Het comité verzoekt te melden, dat alle giften, grote en kleine, voor de ambulances van het Belgisch Rode Kruis bestemd, met dank zullen aanvaard worden op het Algemeen Secretariaat, Jan Pietersz Coenstraat 32, Den Haag.

De Temps meldt dat de Belgische regering de laatste tijd duizenden Belgische vluchtelingen naar Zuid-Frankrijk heeft gezonden. In Frankrijk bevinden zich thans ongeveer 300.000 gevluchte Belgen.

De Belgische bankbiljetten zijn in de laatste tijd te Parijs sterk in waarde gedaald, zodat de biljetten van 100 F nog slechts met 80 F worden betaald.

Volgens de Vossische Zeitung moet deze daling worden toegeschreven aan Franse manoeuvres tegen de nieuwe door de Société Générale te Brussel uitgegeven biljetten.

12 april 1915

De firma Hudig en Pieters alhier deelt ons mede, dat het in het voornemen ligt, hoofdzakelijk met Belgische vluchtelingen, binnenkort van Rotterdam uit op Tilbury te gaan varen, zij het dan ook niet in geregelde dienst.

Belgische kinderen.

De voorzitter van de vereniging Tehuis voor Belgische kinderen te Amsterdam heeft van de Christian Herald – Hollandse commissie voor steun aan weduwen en wezen in de oorlog – een comité, in het leven geroepen door the Christian Herald te New York, 5000 gulden gekregen om daarvoor een doorgangshuis voor Belgische kinderen te huren en in te richten.

13 april 1915

Gisteravond zijn ongeveer 500 Belgische vluchtelingen met het stoomschip Copenhagen van de Harwichlijn van hier naar Engeland vertrokken.

Naar wij vernemen, zal het stoomschip buiten de territoriale wateren door Engelse torpedoboten begeleid worden.

Aangezien het aan de Centrale Arbeidsbeurs gebleken is, dat in sommige gevallen Belgische vluchtelingen geplaatst worden in betrekkingen, waarvoor nog voldoende geschikte Nederlanders te vinden zijn, wordt het wenselijk geacht, er nog eens aan te herinneren, dat er nog zeer vele Nederlanders werkloos zijn en deze bij open betrekkingen, in het algemeen belang dienen voor te gaan.

In verband hiermee kan worden medegedeeld, welke gedragslijn door de meeste arbeidsbeurzen hier te lande wordt gevolgd, ten opzichte van

Belgische arbeiders worden onder de volgende voorwaarden geplaatst:

A. Dat duidelijk gebleken is, dat er geen geschikte Nederlandse arbeidskrachten te vinden zijn, noch ter plaatse, noch, door tussenkomst van de Centrale Arbeidsbeurs, elders in het land;

B. Dat door hen niet mag gewerkt worden beneden het standaardloon, ter plaatse geldend;

C. Dat de werkgever moet verzocht worden, de plaatsing slechts als tijdelijk te beschouwen met het oog op de kans, de plaats zo snel mogelijk door een Nederlandse arbeider te doen bezetten.

Naast het bureau voor het geven van inlichtingen omtrent Belgische uitgewekenen is er een bureau, dat inlichtingen geeft omtrent Belgische soldaten (geïnterneerd, gedood, krijgsgevangen, gewond, afgekeurd, enz.).

's Gravenhage – Belgische feestavond.

De Belgische uitgewekenen hebben gisteren in de grote zaal van het Koninklijk Botanisch Zoölogisch Genootschap de verjaardag van koning Albert zeer feestelijk gevierd.

De zaal, de grootste der residentie, was voor de vele belangstellenden bijna nog te klein. Onder de aanwezigen werden opgemerkt de heer Allizé, belast met het beheer der Franse legatie, de heer Swetchine, gezant van Rusland, de heer Alan Johnstone, gezant van Groot-Brittannië, en de Belgische gezant, baron Fallon, de Belgische minister van kunsten en wetenschappen, de heer Poulet, de Belgische generaal Dossin en de Belgische volksvertegenwoordigers dr. Van Cauwelaert, Raamsdonck, van Damen, Terwagne en Huysmans, en de heer Rutgers, lid der Nederlandse tweede kamer; voorts de heer Anon, 1^e secretaris der Russische legatie, vele leden van de gezantschappen der geallieerden, en leden van verschillende commissies, in verband met de Belgische aangelegenheden hier te lande.

De zaal was versierd met schilden in de kleuren der geallieerde mogendheden.

Toen de talrijke drommen de zaal binnentraden, speelde de muziek de Brabançonne, die hartelijk en langdurig werd toegejuicht.

Op het toneel prijkte op een statig wit voetstuk de buste van koning Albert, te midden van de vlaggen van Frankrijk, Engeland, Rusland, Servië, Montenegro en Japan.

Als feestredenaar trad op de heer A. Dupont, president van het Belgisch comité alhier, wiens gloedvolle rede telkens door applaus werd onderbroken. Spreker schetste de teleurstelling, die het gevolg was van het bezetten van Antwerpen door de Duitsers, en gispte in felle bewoordingen het optreden der Duitsers in België.

Hij bracht geestdriftige hulde aan de moed van koning Albert, die het symbool is der Belgische natie. Alle partijstrijd, zo zegde spreker, is thans onder de Belgen geweken, en de Belgische moeders kennen nog slechts twee begrippen: vrijheid en vaderland. Wat België verlangt, is geen wraak, doch slechts rechtvaardigheid. (Daverend applaus).

Vervolgens wijdde spreker aan elk der verbonden mogendheden enige waarderende woorden, en hij eindigde met enige vriendelijke woorden aan het adres van Nederland.

Twee handen, zo zegde hij, zijn over de grens in elkaar gelegd, die nooit weer zullen te scheiden zijn. (Langdurig applaus).

Toen volgde de uitvoering van het eerste gedeelte van het programma, een doorlopende huldiging van België en zijn vorstenhuis, en geestdriftige poëzie. Achtereenvolgens defileerden

voor het borstbeeld van koning Albert de landen der geallieerden, allegorisch voorgesteld door de dames Lequin, Néry, Baillet, De Veer, Devril en Chadde, die de vlaggen van Frankrijk, Engeland, Rusland, Japan, Montenegro en Servië droegen en wiens zinnebeeldige kostuums de kleuren der genoemde rijken vertoonden. Elk van hen werd vergezeld van een kleine stoet kinderen, eveneens getooid met de kleuren der natiën. Telkens wanneer zulk een zinnebeeldige figuur het toneel betrad, werd het volkslied van het land, dat zij voorstelde, gespeeld en daverend toegejuicht door de aanwezigen, die telkens opstonden.

Met langdurig applaus werd dank gezegd voor elk toepasselijk gedicht.

Toen kwam er een moment, waarop de geestdrift het hoogtepunt bereikte: "Nederland", voorgesteld door Mej. Discry, voegde zich bij de groepen, en "België" door mevrouw Dhayrmond verpersoonlijkt, omhelsde "Nederland". Toen scheen er aan het applaus geen einde te komen. Mej. Discry droeg in de Hollandse taal een gedicht voor. Mevrouw Dhayrmond eindigde haar dichtregels met "je te salue o liberté de mon pays".

Alle dames hadden na het uitspreken van de poëtische ontboezemingen een palmtak aan de voet van het borstbeeld neergelegd.

Vervolgens verscheen er op het toneel een Belgisch soldaat, als zo uit de loopgraven gekomen, voorgesteld door de heer Roger Gérard, die eveneens het borstbeeld van koning Albert in gloedvolle woorden toesprak. Er vormde zich een kleurrijke allegorische groep, waarin "België" en "Nederland" naast elkaar stonden, en dit koor,

bestaande uit kinderen van de Belgische school zong “Gloire” (muziek van F. H. Cowen).

Het tweede gedeelte van de avond begon met de voorlezing van een telegram van dank namens koning Albert, in antwoord op het telegram, door het Belgische comité hem op zijn geboortedag toegezonden.

De heer Albert Tyck, gemeenteraadslid van Antwerpen, hield daarna een rede in het Vlaams, waarin hij allereerst een eresaluut bracht aan koning Albert. Vervolgens schetste hij het ontstaan van de oorlog, herinnerde aan de eerste dag, die voor België zo verschrikkelijk was. Ook richtte hij het oog op de toekomst. Als weer de naties in het Vredepaleis zullen bijeenkomen, dan zal, zo zegde hij, voor hen verschijnen koning Albert, die de verklaring zal kunnen afleggen, dat België nooit gefaald heeft in het nakomen van de plichten, het opgelegd ten aanzien van de handhaving van de neutraliteit.

Aan zijn gelukwens voor zijn koning verbond spreker een krachtige opwekking aan alle Belgen om mee te arbeiden aan de opbouw en het groter maken van het vaderland, in de eerste plaats niet door de vijand te haten, maar door alles te doen tot hernieuwde bloei van het vaderland en daartoe te doen al wat goed, nobel en rechtvaardig is.

Spreker eindigde met de ontboezeming. Eén was onze vijand, één was onze strijd, één zal voortaan ons volksbestaan zijn. Deze keuze moeten wij eendrachtig aan onze vorst kunnen aanbieden. Leve de koning en zijn huis, leve de regering, leve België (langdurig applaus).

Het verdere gedeelte van de avond was gewijd aan de zang. Ed. Fraekers, Leo Marco en Jean Bourdon van de Franse Opera in Den

Haag werden warm toegejuicht. Toen madame Botman de Vlaamse Leeuw zong, stonden de aanwezigen op en zongen mee.

Tenslotte voerde nog het woord de Heer Zeys alhier, die de wens uitte, dat de Belgen niet lang meer gastvrijheid zullen behoeven te genieten en spoedig weer in rust en vrede hun eigen land zullen bewonen (Applaus).

Van hogerhand is bepaald, dat de Belgische vluchtelingen eerlang Zeeland zullen moeten verlaten. Hieronder vallen niet alleen de armlastigen, doch ook de zogenaamde pauvres honteux.

De politierechter van West-Londen had zaterdag weer ettelijke gevallen van dronkenschap bij Belgische vluchtelingen voor zich. Het waren er nu drie, van wie er twee met 10 shilling boete afkwamen; de derde kreeg veertien dagen gevangenis met dwangarbeid. Het lijkt wel of wij hier het schuim van België hebben, zegde de rechter. Hij geloofde niet, dat het hele Belgische volk zo dronk. Hij had grote eerbied voor het Belgische volk in zijn geheel, maar die sterke kerels, die daar in Engeland zaten en zich bedronken en te laf waren om voor hun land te gaan vechten, vond hij onbehoorlijk. Hij begreep niet, waarom ze niet naar hun land terug werden gezonden om te vechten. De man, die veertien dagen kreeg, antwoordde op de vraag, waarom hij niet aan het front was, dat hij soldaat was geweest en nu 44 jaar was, dus boven de leeftijd. Een van de twee anderen was gewond uit de slag gekomen en had nog een stijf been. De politierechter scheen het niet te geloven. Hij vond het verkeerd, dat zulke mannen van Englands liefdadigheid leefden.

14 april 1915

Een “hooggeplaatste Belg” heeft tegenover iemand van de Times zijn mening gezegd over de uitdrukking van de politierechter van West-Londen, dat het wel leek of het schuim van België in Engeland was, en meer van die aard. De ongenoemde vond dat niet zeer kies uitgedrukt. Wegens de grote gastvrijheid, die Engeland aan de Belgen bewees, konden deze op die woorden niet zo antwoorden als ze wel zouden willen. De dronkenschap onder de Belgen, die in het kamp van Earl’s Court zijn ondergebracht, was grotendeels het gevolg van trakteren, door Engelsen en welgestelde Belgen. Zelf hebben die mensen geen geld om zich te bedrinken. Ook moest men niet vergeten, dat de Belgen misschien het naarstigste volk ter wereld zijn, en die mensen in het kamp niets te doen hebben. Dan komt men licht tot slechte gewoonten. En dat die mensen niet in het leger zijn, ze zijn er niet toe verplicht. Nergens ziet men dat alle mensen, die ervoor geschikt zijn, onder de wapens komen.

15 april 1915

De ongeveer 700 Belgische vluchtelingen, die nu nog te Haarlem vertoeven, zullen zaterdag worden overgebracht naar de kampen te Nunspeet en te Ede. Naar het eerste kamp gaan de ouders die kinderen hebben beneden de 10 jaar. Te Haarlem blijven alleen nog achter zij, die nog in de een of andere ziekeninrichting worden verpleegd; enige herstellenden en verder aanstaande moeders.

De Belgische socialisten in Engeland hebben besloten op de 1^e mei te werken, maar hun geld te laten vallen voor de Belgen aan het front.

Het boek van de Belgische school.

De Belgische school te Amsterdam heeft, bij De Nieuwe Tijd aldaar, een keurig uitgevoerd gedenkboek uitgegeven, ter “herinnering aan ons verblijf in Nederland” als “hulde aan de weldoeners van België”.

Aan het woord ter inleiding ontlene wij over de bedoeling van de uitgave:

In een klein verzamelwerkje bijeen voegen, dat, wat de hoofden en de harten vult van de Belgische kinderen, wie, in de droeve beproevingsdagen van hun volk, in de hoofdstad van het gastvrije broederland, de gelegenheid geboden werd, het onderwijs te genieten van hun leraren en leraressen.

De Belgische kinderen wensden, ieder in eigen taal en stijl, een paar dankgeluidjes te stamelen tot hen, die zo humaan en onbekrompen, hart en hand en huis en school openstelden voor de Zuid-Nederlandse vluchtelingen, die herwaarts kwamen in de sombere najaarsdagen van 1914.

Geen der jeugdige medewerkers aan “Het boek van de Belgische school” heeft in de mening verkeerd, dat er literaire lauweren te oogsten waren, wanneer zijn naam te prijck zou komen te staan onder het “bedankbriefje” aan de Amsterdamse vrienden; maar wel stelde ieder van hen er prijs op, te mogen “meedoen” opdat men zich hem zou mogen herinneren, in latere dagen, wanneer Holland ooit een beroep mocht doen op Belgenland, voor welke vriendendienst dan ook.

“Jong België” zal “Jong Holland” nooit vergeten!

“Jong België” voelt en kent de verplichtingen, die het heeft aan “Jong Holland”, en wil die erkennen in “Het boek der Belgische school”.

Hun leraren en leraressen willen hun borgen zijn voor de vervulling van die beloften.

De Belgische kinderen hebben het land lief gekregen, dat ze nu tijdelijk bewonen. Ze willen die liefde kweken en onderhouden, opdat die een zegen zou worden, in latere dagen, aan de volkeren der beide landen vanwege hun liefde.

16 april 1915

De Vlaamse vluchtelingen in Frankrijk.

St. Adresse, 11 april.

De chef van het civiel kabinet van de Belgische minister van oorlog, de heer Léon De Peauw, heeft gedurende ruim vijf weken in midden- en Zuid-Frankrijk gereisd, om in opdracht van de ministers Schollaert, Berryer en de Broqueville de Belgische ondersteunde vluchtelingen te bezoeken. Vijftien departementen heeft hij doorkruist en daardoor is hij in de gelegenheid geweest ongeveer 20.000 uitgewekenen, nagenoeg allen Vlamingen, te bereiken.

Het juiste aantal uitgewekenen, dat op Franse boden gastvrijheid geniet, ook zelfs buiten hen, die nog over de middelen konden beschikken om zich in den vreemde zelf te helpen, is uit de aard der zaak, zelfs niet bij benadering op te geven. Immers onder de naar Frankrijk gevluchten bevonden zich tal van werklieden, die reeds gewoon waren, vaak van generatie op generatie, in Normandië en Noord-Frankrijk seizoenarbeid te verrichten en die bij hun komst in de Franse steden en dorpen aanstonds een middel van bestaan vonden. Zo ook de Waalse industriearbeiders, die over het algemeen werk wisten te vinden.

Toen echter in het laatst van september en in het begin van oktober in Noord-Frankrijk niet alleen de vluchtende landgenoten uit het door de vijand bezette gebied, maar ook de Vlaamse en Henegouwse bevolking, die het naderend strijdgewoel poogde te ontvluchten, in groot aantal binnentrokken, werden de steden en dorpen in en onmiddellijk achter de militaire zone en de versterkte steden aan de kust zozeer door vluchtelingen overstroomd, dat de autoriteiten voorzieningen moesten treffen. De bevolking ontving de noodlijdenden en opgejaagden met treffende hulpvaardigheid, maar de overheid, in het bijzonder de militaire, mocht hen in Noord-Frankrijk geen verblijf toestaan. De stroom van vluchtelingen werd dan ook zo spoedig mogelijk naar midden- en Zuid-Frankrijk geleid, waarheen ook de gewonden en krijgsgevangenen werden gevoerd. De buitengewoon veelomvattende politiedienst eiste, dat aan civiele personen zo weinig mogelijk de gelegenheid werd gelaten in de Noord-Franse steden te verblijven.

Ook de bewoners van Zuid-Frankrijk hebben de Belgische vluchtelingen met open armen ontvangen en met grote hartelijkheid gastvrijheid verleend.

De heer De Peauw was zo vriendelijk, mij zijn reisindrukken mede te delen. Wat wel het meest trof – zegde hij mij – is de grote liefde, waarmee die uitgewekenen alles begroeten, wat “van hun land” is. Ons bezoek – zo vertelde hij – werd nimmer aangekondigd, maar je had moeten zien hoe in de landelijke stadjes en in de dorpen alle uitgewekenen naar de mairie snelden op het nieuws, dat er een auto was aangekomen met de Belgische vlag. Dan verdrong zich oud en jong om de wagen en als wij dan de menigte toespraken, zagen wij tranen in de ogen van velen.

“Ik kom voor de minister van oorlog, om u een groet te brengen van de koning” – dat bracht die goede mensen buiten zichzelf van vreugde en ze kwamen mij dan de hand drukken en zeggen dat zij Vlamingen waren en bleven.”

Zelfs grappige voorvallen bleven niet uit. Zo kwam in een kleine gemeente, la Roche-sur-Yon, in Vendée, een jonge moeder met heel de meegevluchte familietros haar nood klagen, dat ze “een Frans kindje” had gekregen. Dat stond haar maar slecht aan. Hoe straalden plotseling haar ogen, toen de heer De Peauw haar zegde: “maar neen, moedertje, uw kindje is een Belg hoor, daar wordt reeds voor gezorgd.” Dat was maar goed ook – vond de familie, want: Vlamingen blijven we tot in de dood!, en het moedertje kon men het aanzien hoe content ze was.

Ook de landsgewoonten worden niet in het minst afgelegd. Trouwens daarvoor is het taalverschil een beletsel. (Ik vernam van andere zijde, dat tal van Vlamingen zich in Holland beter konden schikken naar de plaatselijke gewoonten in leefwijze enz., dan zulks in Zuid-Frankrijk het geval was. Doch deze moeilijkheid zal wel nauw samenhangen met het taalverschil, waardoor de eenvoudige lieden zich nog meer “in den vreemde” voelen). Tal van kolonies tellen uitsluitend Vlamingen, maar toch vindt men er onder hen altijd wel enige, die voldoende Frans of enig Waals dialect machtig zijn om zich verstaanbaar te maken en tolkdienst te verrichten.

In enkele zeer uitgebreide kolonies heeft men scholen opgericht, waar Vlaamse onderwijzers onderricht geven in het Vlaams. Dat is o.m. het geval in La Rochelle, St. Pierre le Moutier en Lourdes.

Een groot ongerief is echter het ontbreken van Vlaamse lectuur. “Vertel ons toch van ons land en van onze koning”, werd elke dag

opnieuw gevraagd. De mensen roepen om kranten. Vlaamse en Hollandse kranten, dat zou wat voor hen zijn! Men zou er die lieden gelukkig mee maken. We sturen al een aantal nummers van de Legerbode, maar dat is toch niet voldoende, aldus de heer De Peauw.

De Franse autoriteiten hebben van meet af aan alles in het werk gesteld, om in de materiële nood van de vluchtelingen te voorzien. De prefecten riepen in hun departementen de maires samen, om de maatregelen te bespreken, waar vluchtelingen, Belgische zowel als Franse, zouden worden ondergebracht.

Van meet af aan vonden de vluchtelingen veel steun, ook in de arme gemeenten van de Midi. Op treffende wijze werden de arme lieden van overal van het meest nodige voorzien, maar toch werd zo spoedig mogelijk getracht werk te vinden voor allen, die tot enige arbeid bekwaam waren. Men slaagde daarin zeer goed ten aanzien der vakarbeiders. De geschoolde werkkrachten der industriële centra lieten zich bereidwillig op staatskosten geleiden naar die streken, waar men hun arbeidskracht kon gebruiken. Ook de landbouwers en tuiniers waren zeer gemakkelijk te helpen. Een groot aantal van hen, die reeds van jaar op jaar gewoon waren als seizoenarbeiders (naar Normandië vooral) Frankrijk binnen te trekken, zocht en vond zijn weg. De ongeschoolde werkkrachten en voorts de vluchtelingen, die in de wijnbouwende streken waren ondergebracht, waren echter op die wijze niet te helpen. Buiten hun schuld, voor zover de arbeid in de wijngaarden seizoenarbeid is, en voorts door hun schuld, omdat velen aanvankelijk arbeid weigerden: “omdat het toch maar voor korte tijd zou zijn. Zolang kon die oorlog niet duren.” Ook vond men daar de kleine winkeliertjes, handelaars en van de ene dag op de andere levende handlangers, vooral de “marchands ambulants”, die Vlaanderen bij

menigte kent, en bij die categorie was de neiging om aan te pakken al zeer gering. Maar voor het overgrote deel wisten de mannen zich nuttig te maken. De overigen genoten van “la vie au grand air” en flaneerden vrank en vrij op kosten van de staat.

Wat de Franse staat doet, mag ik als bekend veronderstellen. De uitkeringen zijn niet gering, 1,25 frank voor ieder volwassen vluchteling en een toeslag van 50 centiemen voor ieder kind. Onder volwassenen te verstaan personen, die de leeftijd van 16 jaar bereikt hebben of overschreden. Vele gemeenten voegen daar nog een extra toeslag aan toe, terwijl bovendien steuncomités een bijslag geven. Bovendien zorgen de plaatselijke comités vaak voor kosteloos onderdak, kosteloze maaltijden of doen door het aanrichten van gemeenschappelijke maaltijden de prijzen zeer dalen. De heer De Peauw was dan ook van oordeel, dat materieel uitstekend was gezorgd voor de uitgewekenen.

De heer De Peauw vertelde mij opgetogen van de geestdrift, die hij overal ontmoet had, als hij de vluchtelingen om zich heen verenigd had en hen in het Vlaams toesprak. Dat deed hij vaak in drie, vier gemeenten op één dag, zodat hij er nagenoeg honderd heeft gehouden. Zo spoedig maar het Vlaams opklonk, fonkelde iets in de ogen en werden de hoorders, groot en klein, van nog zo jong tot heel oud, geboeid door iets onweerstaanbaars. Dat heeft hem wel eens parten gespeeld. In een klein dorpje in de Hautes-Pyrénées waren ook een groot aantal Belgen naar het gemeentehuis gekomen. Sommigen hadden zich daartoe een tocht van meer dan een uur over de door de sneeuw onbegaanbare wegen getroost. Op een vraag van de heer De Peauw: Moesten wij ons verdedigen? klonk een welgemeend “Ja”. Had gij Duitsers willen worden? – en weer een salvo: “neen”. Evenwel klinkt een stem boven allen uit:

“Maar ook geen Fransen. Wij willen Belgen blijven!” – wat de Franse autoriteiten een hartelijk “bravo” ontlokte.

Natuurlijk hadden zich wel bezwaren voorgedaan ook. Maar die waren niet van zo ernstige aard of enig overleg met de Franse autoriteiten bracht alles weer in het gewenste spoor. Bezwaren, die eerst langzamerhand overwonnen werden of waaraan men zich onderwierp, kwamen voort uit twee hoofdbronnen: het taalverschil, waardoor nauwere aanraking uitbleef, al wist men samen de wijnkroes te ledigen op de zekere overwinning, en voorts uit de verschillen in de dagelijkse leefwijze. Evenwel, zo spoedig het aantal vluchtelingen in een bepaalde gemeente toenam, werd de kring gesticht waarin men “alles is voor elkaar”, zoals de heer De Peauw het uitdrukte. Men zonderde wat af van de steungelden, en het eerste gemeenschappelijk werk was het kopen van katoen voor een vlag. “En ge moest zien met wel een trots mij dat rood-geel-zwart werd getoond.”

18 april 1915

Het besluit der Belgische regering, waarbij ongehuwde Belgen, geboren in de jaren 1890 tot '96, zijn opgeroepen voor de dienst, zal ingevolge een afspraak tussen de Engelse en de Belgische regering ook gelden voor de naar Engeland gevluchte Belgen.

Gedurende de maand maart zijn 16.500 Belgische vluchtelingen teruggekeerd in het door de Duitsers bezette gebied van België.

19 april 1915

Het Nederlandse Comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers schrijft ons:

Daar de provincie Zeeland in staat van beleg is verklaard, moeten alle vluchtelingen deze provincie verlaten. Zeer veel beschaafde vluchtelingen, die niet in de kampen thuishoren, zijn thans dakloos.

De afdeling huisvesting van ons comité doet daarom een beroep op alle comités, in de verschillende plaatsen van ons land en particulieren, die genegen zullen zijn tegen vergoeding deze vluchtelingen een onderdak te geven.

20 april 1915

De centrale commissie tot behartiging van de belangen van naar Nederland uitgeweken vluchtelingen heeft ruim 111.600 gulden ontvangen, haar door tussenkomst van de consul-generaal der Nederlanden te Kopenhagen voor de Belgische vluchtelingen ter hand gesteld door de redactie van het Deens dagblad Berlinske Tidende.

Eveneens werd haar een kleiner bedrag toegezonden ten behoeve der Belgische kinderen door mevrouw Jensen te Faerör.

Het registratiebureau der commissie ontving tot heden 17.500 aanvragen, omvattende 70.000 personen. Aan 13.000 hiervan, betrekking hebbende op 52.000 personen, werd het juiste adres van hun familieleden gegeven.

Het stoomschip Copenhagen is gisteravond van hier naar Londen vertrokken met 471 Belgische vluchtelingen, onder wie 107 vrouwen en 127 kinderen.

Belgische bankbiljetten.

Wolff's bureau seint uit Berlijn:

Met betrekking tot het niet aannemen van Belgische bankbiljetten te Parijs en te Londen en bij enkele Nederlandse banken, merkt de Brusselse correspondent van de Vossische Zeitung op, dat dit uitsluitend aan politieke beweegredenen is toe te schrijven. De biljetten worden uitgegeven met de uitdrukkelijke verzekering, dat zij binnen drie maanden na het sluiten van de vrede door de Nationale Bank van België zullen worden ingewisseld, zodat zij gelijk staan met de biljetten van de Nationale Bank. Bovendien heeft de gehele uitgifte van de biljetten der Société générale de Belgique een bijzondere garantie van de 9 Belgische provincies.

22 april 1915

Vanwege de regering is thans bepaald, dat de onbemiddelde vluchtelingen het vluchtoord Java te Roosendaal moeten verlaten om naar keuze overgebracht te worden naar Ede of Uden. Ook zij, die nog bij particulieren te Roosendaal vertoeven en enige ondersteuning genieten, moeten, willen zij deze blijven ontvangen, het in staat van beleg verklaarde gebied vóór 15 mei verlaten.

23 april 1915

Het vluchtelingencomité te Leiden heeft gisteravond besloten, aan de regering te verzoeken, ongeveer 260 vluchtelingen, die thans in een fabrieksgebouw van de firma J. C. Zaaiberg te Leiden zijn ondergebracht, dat de 15e mei weer aan zijn oorspronkelijke bestemming moet worden dienstbaar gemaakt, in een vluchtelingenkamp onder te brengen.

24 april 1915

Het plaatselijk comité voor de vluchtelingen te Middelburg heeft van de minister van binnenlandse zaken het volgend antwoord

ontvangen op een telegram, waarin verzocht werd de van rijkswege ondersteunde Belgen Middelburg niet te doen verlaten.

De maatregel, dat alle van rijkswege ondersteunde vluchtelingen, onder wie ook de pauvres honteux zijn begrepen, vóór de te uwer kennis gebrachte datum de provincie Zeeland moeten verlaten, wordt geboden door het militair belang en door het militair gezag verlangd. Uit dien hoofde kan daarin geen verandering worden gebracht.

In verband hiermee blijft het vertrek van weer ruim honderd armlastige vluchtelingen, die tot heden in een tweetal lokalen in Middelburg vertoefden naar het vluchtelingenoord te Uden, op hedenmorgen, ongewijzigd.

De Belgische minister van wetenschappen en kunsten, de heer Poulet, heeft, naar aan de Tijd wordt gemeld. Woensdag en gisteren West Zeeuws Vlaanderen bezocht. Te Breskens werd hij opgewacht en verwelkomd door de burgemeester van die gemeente en door ds. Pattist, regeringscommissaris voor de vluchtelingen in Zeeuws Vlaanderen. Achtereenvolgens bezocht zijne excellentie woensdag Breskens, Schoondijke, IJzendijke, Aardenburg, Ede en kwam gistermorgen per auto in Sluis aan, waar nog ruim 1000 vluchtelingen vertoeven. Op het stadhuis werd zijne excellentie, die op zijn tocht overal door ds. Babtist begeleid werd, door de burgemeester ontvangen.

De minister heeft de Belgische vluchtelingen hartelijk toegesproken en zich hoogst tevreden en dankbaar uitgelaten over de vluchtelingenverzorging in ons land.

27 april 1915

Gisteren zijn 100 Belgische vluchtelingen van Hansweert naar Ede vertrokken. De burgemeester van Hansweert, de heer Dominicus, en de heer Kole, voorzitter van het comité aldaar, maakten de reis mee.

28 april 1915

Verkeer met België.

Als een bewijs, hoezeer de Duitsers er voor zorgen, dat niemand uit België over de grens komt, kan dienen, dat de heer A. Kellenaars, uit Leiden, van het R.K. Huisvestingscomité, die donderdag 15 dezer naar België is vertrokken tot het afhalen van noodlijdende kindertjes en de 21e zou terugkeren, nog steeds België niet heeft mogen verlaten, ofschoon hij tot dusver alle mogelijke faciliteiten genoot. Ook geen enkele brief is er van hem te Leiden aangekomen.

Belgische vluchtelingen in Nederland.

De Belgische minister voor onderwijs, de heer Pouillet, heeft gisteren een bezoek aan Breda gebracht tot het bezichtigen van een verblijfplaats van Belgische vluchtelingen. Om vijf uur hield de minister een receptie voor de Belgische uitgewekenen.

Gisteren zijn 60 Belgische schepen uit Hansweert gesleept in de richting Dordrecht. Vandaag zullen er nog ongeveer 90 volgen.

Naar de Petit Journal meldt zijn in Parijs tal van vluchtelingen uit de streek van Ieper aangekomen, aan wie door de militaire overheid was aangezegd, zich uit hun woonplaatsen te verwijderen.

29 april 1915

Vrijdag of zaterdag aanstaande zullen, naar aan de Middelburgsche Courant wordt gemeld, te Zierikzee tachtig à honderd Belgische schepen aankomen, om met de daarop verblijvenden daar te vertoeven tot voor hen betere tijden.

1 mei 1915

Belgische kinderen.

Van de heer A. Kellenaers is gisteren te Leiden bericht ontvangen, dat hij zondag uit België te Leiden zal terugkeren met waarschijnlijk 16 noodlijdende kindertjes, onder wie 4 Israëlietjes.

3 mei 1915

Belgische kinderen.

De heer Kellenaers van het R. K. Huisvestingscomité is gistermiddag te Leiden aangekomen met 25 noodlijdende kindertjes uit België. Er zijn ook 6 Israëlietjes bij, die door tussenkomst van het te Leiden gevestigde Centraal Bureau voor Joodse noodlijdende kinderen in België, waarvan de leiding berust bij de heer Weyl in verschillende Joodse gezinnen in ons land zullen worden ondergebracht. De overige kinderen zijn voorlopig naar het gesticht De Voorzienigheid gebracht om vervolgens bij verschillende R. K. families te worden geplaatst. De heer Kellenaers heeft in België alle mogelijke tegemoetkoming vanwege de Duitse overheid ondervonden.

Het Nederlands comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers heeft van 24 tot 30 april ondermeer de opbrengst ontvangen van een weldadigheidsconcert te Riga (fl. 446), van de Hollandse Damesvereniging te Johannesburg (fl. 60), van de opbrengst van een uitvoering te Groningen van The Timbertown

Follies uit het interneringskamp (fl. 378,30) en van het Belgisch Steuncomité te Soerabaja (fl. 2500). Het totaal der uit Soerabaja ontvangen gelden bedraagt thans fl. 65.000.

In de laatste dagen der vorige week zijn te Papendrecht ruim 100 Belgische schepen uit Zeeland aangekomen. De ruim 1000 opvarenden worden op het gemeentehuis aldaar ingeschreven en van rijkswege ondersteund.

5 mei 1915

Met uitzondering van zieken, ouden van dagen en bewoners van schepen en woonwagens, zijn ongeveer alle onvermogene Belgische vluchtelingen, die tot nu toe in Noord-Brabant en Zeeland rijksonderstand genoten, ondergebracht in de vluchtoorden Ede, Nunspeet en Uden.

Meer bepaald zijn de vluchtelingenverblijven te Hontenisse en Bergen-op-Zoom geheel, en het vluchtoord Java te Roosendaal bijna geheel ontruimd.

Tengevolge hiervan zal het kantoor van de regeringscommissaris voor vluchtelingen in Noord-Brabant en Zeeland, jhr. mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck, dat tot nu toe gevestigd was te Roosendaal, einde dezer maand overgebracht worden naar Uden.

Tot plaatsvervanger van de genoemde regeringscommissaris, om hem bij afwezigheid ten kantore te vervangen, treedt op de regeringscommissaris van het vluchtoord Uden, overste Wilhelm.

7 mei 1915

Belgische bankbiljetten.

Reuter seinde gisteren uit Londen: Er is een proclamatie verschenen, waarbij de invoer van Belgische bankbiljetten in Londen wordt verboden.

10 mei 1915

Belgische kinderen.

Mevrouw De la Faille, de centrale vertegenwoordigster te Antwerpen van het R. K. Huisvestingscomité te Leiden, is heden weer naar België vertrokken tot het afhalen van ongeveer 70 Belgische noodlijdende kinderen uit Leuven, welke de professoren de Muijck en Zondervan hebben bijeen gebracht.

11 mei 1915

Belgische school in Den Haag.

Baron Fallon, de Belgische gezant, en de heer Allizé, gezant van Frankrijk, hebben gisterochtend de Belgische school te 's Gravenhage bezocht. Zij werden er ontvangen door de bestuurders, de heren Jungbery en Percy, die hun inlichtingen gaven aangaande de wording, de ontwikkeling en de inrichting van de school.

De gezanten bezochten achtereenvolgens de vijf klassen van lager onderwijs, drie middelbare klassen en vier klassen van het gymnasium. De leraren en onderwijzers werden aan hen voorgesteld en verscheidene leerlingen werden door hen ondervraagd.

De beide gezanten drukten hun waardering uit over het werk, dat aan 300 kinderen een volledig en nationaal onderwijs verstrekt.

Het bezoek duurde van 10 tot 12 uur.

12 mei 1915

Kredietinstelling voor Belgen.

In Den Haag is de 8^e dezer de akte verleden voor de oprichting van een kredietinstelling voor Belgen, met een kapitaal van 500.000 gulden.

Commissarissen zijn graaf De Baillet Latour, senator (voorzitter), Edgard Rombouts, directeur-generaal aan het ministerie van financiën (ondervoorzitter), graaf Henry de Baillet Latour, attaché bij de Belgische legatie in Den Haag (secretaris), allen in Den Haag. Leden van de raad van commissarissen zijn de heren Léon Delhez te Amsterdam, C. H. Guépin te Amsterdam, Hermans Ausloos te Rotterdam, Ernest Laane te Bergen-op-Zoom, graaf André Simonis in Den Haag en César van Damme te Scheveningen.

Directeurs zijn de heren J. Chandoir-Grisar, de Nimal en L. L. Gérard.

Het doel der vennootschap is, voorschotten te verstrekken aan Belgen, die in ons land verblijven en enige zekerheid kunnen stellen.

Vrijdag zullen 150 der te Leiden vertoevende Belgische vluchtelingen in het regeringskamp te Ede worden ondergebracht. Ongeveer 40 Belgen vertrekken weer naar België.

De te Harderwijk verblijf houdende Belgen met kinderen, die – gelijk bericht is – verwittigd werden, dat hun kinderen van vorige maandag af niet meer op de gemeentescholen zullen kunnen worden toegelaten, hadden het verzoek gedaan, hun kinderen op de gemeentescholen te blijven toelaten.

Thans is de beslissing op deze verzoeken aan de hoofden van de scholen overgelaten, waarbij dezen rekening zullen moeten houden

met plaatsruimte. Het onderwijs der eigen kinderen mag door de aanwezigheid der Belgische kinderen niet worden geschaad en laatstgenoemde kinderen moeten het onderwijs genoegzaam kunnen volgen.

17 mei 1915

Belgische kinderen.

Mevrouw De la Faille wordt morgen met een 40-tal Belgische kinderen te Roosendaal verwacht, die door het Leidse R. K. Huisvestingscomité onder dak gebracht zullen worden.

19 mei 1915

Belgische kinderen.

Te Puiflijk, gemeente Druten, zijn gisteren 26 Belgische meisjes aangekomen, ter verpleging bij particulieren. Mevrouw Hellenaers uit Leiden heeft hen begeleid.

In het interneringskamp te Harderwijk is een geval van nekkramp geconstateerd. Het interneringskamp is thans geheel geïsoleerd.

Het Antwerps centraal bureel voor inlichtingen aan vluchtelingen te Roosendaal is van maandag jl. af in liquidatie getreden, aangezien in de laatste vergadering van het hoofdkantoor te Antwerpen besloten is, de werkzaamheden aldaar te doen ophouden op 21 dezer.

Van de kinderschool te Oldebroek heeft mevrouw Bernelot Moens het erevoorzitterschap aanvaard.

21 mei 1915

Het stoomschip Copenhagen is gisteravond van hier naar Engeland vertrokken met ruim 500 Belgische uitgewekenen, mannen, vrouwen en kinderen.

22 mei 1915

Belgische dankbaarheid.

De Brusselse afdeling van de Belgische persvereniging heeft op 28 april jl. een brief gezonden aan de gezantschapsraad der Nederlanden te Brussel, waarin zijn haar erkentelijkheid uitsprak over hetgeen Nederland in de laatste tijden in verschillende opzichten ten behoeve van België en Belgische onderdanen heeft gedaan.

Zij roemde de edelmoedige spontaneïteit, waarmee de Belgische vluchtelingen in Nederland werden ontvangen; de zorgen, waarmee de geïnterneerde soldaten van hun land worden omringd; de toewijding, waarmee de dakloze Belgische gezinnen en de wees geworden kinderen worden verzorgd. Zij gaf haar zeer bijzondere dankbaarheid te kennen jegens de Nederlandse pers voor de broederlijke gezindheid, welke deze jegens de werkloos geworden Belgische journalisten heeft aan de dag gelegd.

Zij wees tenslotte op het belangrijk aandeel, dat Nederland in de voedselvoorziening van België heeft en drukte haar voldoening er over uit, dat de gezantschapsraad te Brussel, namens de gezanten van Spanje en de Verenigde Staten van Amerika, het beschermheerschap heeft aanvaard van het Nationaal Comité voor ondersteuning en voeding in België.

Aldus gebruik makende van de gelegenheid, haar door de viering van de Julianadag geboden, verzoekt de Brusselse afdeling van de

Belgische persvereniging de gezantschapsraad te Brussel de eenstemmige gevoelens van de leden van haar vereniging ter kennis te brengen van de Nederlandse regering.

Voor Dinant.

Naar wij vernamen, is heden de heer A. Kellenaars, directeur van het R. K. Huisvestingscomité naar België vertrokken en zal hij ook Dinant bezoeken om vandaar een aantal kinderen mee te brengen en om de Nederlandse consul de gelden, eerste lijst, af te dragen, die Nederland aan de arme bevolking van het stadje geschonken heeft tot een bedrag van 1250 frank.

25 mei 1915

Rotterdam – Belgen.

Gisteravond zijn 520 Belgen, mannen, vrouwen en kinderen, met het stoomschip Copenhagen van hier naar Engeland vertrokken.

26 mei 1915

Onder het opschrift: Slechts in de nood leert men zijn vrienden kennen, bevat het Handelsblad van Antwerpen een artikel, waarin hulde wordt gebracht aan de hulpvaardigheid door de Nederlandse soldaat aan de Belgische vluchtelingen betoond in de dagen voor het bombardement van Antwerpen. Wij nemen van het artikel het volgende over:

Gij lezer, die naar Holland zijt gevluht tijdens de bombardementsdagen, die deel maakte van de stroom die aan gene kant der grens een schuilplaats zocht, kunt niet weten wat wij gevoelden, toen na tien, twaalf dagen verblijf aldaar, de eerste vluchtelingen terugkeerden; hoe zij ons tranen hebben afgeperst bij

het verhaal van wat de burgers van Roosendaal, Bergen-op-Zoom, Breda en andere Hollandse plaatsen langs de grens voor onze vluchtelingen deden. Maar het meest van al roemden zij de spontane opoffering, de onvermoeibare hulp, de eindeloze liefde der Hollandse soldaten.

Die roemen zij het meest van al.

Zij herhalen hoe die brave jongens hun rantsoen kommiesbrood en hun potje bruine bonen met spek afstonden, hoe zij de kinderwagentjes voortstuwden, de doodvermoeide knaapjes en kleine meisjes op de armen namen en onder dak brachten, de hijgende moeders van hun vruchten ontlastten; hoe zij de mannen moed inspraken, spijs en drank aanbrachten, een pijp lieten stoppen of hun eigen sigaren uitdeelden, en er op uit waren, de armsten het eerst bij te staan.

Allen zijn het met elkaar eens dat de Hollandse soldaten de grootste vrienden van de ongelukkige Belgen waren, en meer dan een van degenen die hier bleven, had spijt, niet mee gevlucht te zijn, alleen omdat zij niet van die hartroerende tonelen getuige konden zijn.

Een van onze vrienden trekt daaruit het besluit dat men aan de Hollandse soldaten de grootste dankbaarheid verschuldigd is.

28 mei 1915

Belgische kinderen.

Mevrouw De la Faille en de heer Kellenaers, van het R. K. Huisvestingscomité te Leiden, zijn aldaar gisteravond aangekomen met 34 noodlijdende Belgische kinderen uit Antwerpen, Brussel, Leuven en Dinant.

De kinderen zijn voorlopig ondergebracht in het gesticht de Voorzienigheid en zullen waarschijnlijk vandaag naar Leeuwen bij Druten (Gelderland) worden gebracht, waar zij bij verschillende families zullen worden opgenomen.

Van Rotterdam naar Den Haag werd wegens de ontsparing bij Beukelsdijk gebruik gemaakt van de elektrische trein.

Het publiek in deze trein voelde er blijkbaar niet veel voor, met deze kinderen, die er begrijpelijkerwijze nogal verwaarloosd uitzagen, samen te reizen en enkelen toonden aanvankelijk, weinig van inschikkelijkheid te willen weten.

Zodra het publiek echter vernam, dat de kinderen 's morgens om 7 uur uit België waren vertrokken en sommige van huis en haard waren beroofd, spande ieder zich in om toch maar te zorgen, dat deze stumpertjes hun plaats van bestemming konden bereiken. Velen stonden hun plaats ogenblikkelijk ter beschikking van de heer Kellenaers. Zij hadden het gaarne voor deze kinderen over om te wachten op de volgende trein.

En hierbij bleef het niet. De reizigers tastten, alvorens het rijtuig te verlaten, in hun beurzen en in een ogenblik had de heer Kellenaers, die hoegenaamd niets had gevraagd, een som van fl. 35 ontvangen ten behoeve van zijn comité.

In Den Haag boden een luitenant en verschillende manschappen zich geheel vrijwillig aan om de kinderen van het perron van de elektrische trein over te brengen naar dat van de Hollandse Spoor.

Rotterdam -

Het stoomschip Copenhagen is gisteravond van hier naar Engeland vertrokken met 499 Belgische uitgewekenen, mannen, vrouwen en kinderen.

29 mei 1915

Het bureau van de regeringscommissaris voor Noord-Brabant en Zeeland, jhr. mr. Ruys de Beerenbrouck, die belast is met de behartiging van de belangen der Belgische vluchtelingen in genoemde provincies, wordt met 1 juni verplaatst naar het vluchtoord te Uden.

Bij het bureau voor Belgische vluchtelingen te Haarlem is van de regering bericht ontvangen, dat het werk tot nu toe door het Rockefellerfonds verricht, op 1 juni door de regering wordt overgenomen.

De heer Kellenaers te Leiden heeft 1250 F, de opbrengst van een eerste inschrijvingslijst, afgedragen aan de heer W. van Rijckevorsel, vice-consul der Nederlanden te Dinant. Deze denkt de gelden als volgt te besteden: In de eerste plaats zullen bedden worden gegeven aan ouden van dagen en zieken, evenals aan huismoeders, die tot nu toe op wat stro en een harde stenen vloer sliepen. Mocht er meer gedaan kunnen worden, dan komen tafels en stoelen aan de beurt, en tussentijds wordt in dringende gevallen door verstrekking van levensmiddelen of betaling van medicijnen geholpen.

Het Belgische gezantschap deelt het volgende mede:

Door een rondschrijven van 20 maart, heeft de Duitse commissaris-generaal bij de Belgische banken onder dreiging met straf aan het merendeel der verzekeringmaatschappijen verboden om enige

nieuwe verzekering af te sluiten, en om contracten die beëindigd zijn te hernieuwen, terwijl hij zelfs zover gaat, de contracten die door stilzwijgende voortzetting zijn hernieuwd, nietig te verklaren.

Deze maatregel is genomen met algehele schending van de tekst en de geest van art. 43 van de vierde Haagse Conventie, welke bepaling de macht van de bezetter aldus omschrijft:

“Waar de macht van het wettig gezag feitelijk is overgegaan in handen van de bezetter, zal deze alle maatregelen nemen welke in zijn macht staan om zoveel mogelijk de openbare orde en het publieke leven te verzekeren, met eerbiediging, behoudens besliste verhindering daarin, van de wetten welke in het land van kracht zijn.”

Volgens dit artikel is de macht van de bezetter een zuiver feitelijke en is er een beslist beletsel nodig om de bezettende staat de bevoegdheid te verlenen om de geldende wetten te schorsen of te vervangen.

Dientengevolge is het de bezetter niet geoorloofd, binnen de grenzen van dit voorschrift, om de nationale wetgeving af te schaffen of te wijzigen, met name art. 1134 van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk wettig gesloten overeenkomsten tussen hen, die ze hebben afgesloten, als wet gelden.

Bovendien is de beschikking van de commissaris-generaal, die de particuliere rechten der maatschappijen en der verzekerden aantast, in strijd met art. 46 der boven aangehaalde Conventie, waarin de eerbiediging van het particuliere eigendom wordt uitgesproken.

De Koninklijke regering ziet zich verplicht een krachtig protest te doen horen tegen dit nieuwe, krasse geval van machtsmisbruik.

In geval de bezettende overheid een maatregel van wetgevende aard mocht goedkeuren welke genomen is door een administratief organisme, waarvan de macht zich schijnt te beperken tot een taak van toezicht kan de wettige regering zulks niet aanvaarden. Onder voorbehoud van het recht der Belgische rechtbanken die in laatste instantie zullen hebben uitspraak te doen, zal de wettige regering de gevolgen daarvan na de bevrijding van het grondgebied niet erkennen.

30 mei 1915

Het Belgisch informatiebureau verneemt uit Havre:

De Belgische minister van oorlog, baron de Broqueville, heeft de volgende gewichtige omzendbrief rondgestuurd:

Uit de op de departementen van oorlog en van buitenlandse zaken ingekomen inlichtingen blijkt, dat sedert enkele tijd talrijke Belgische vluchtelingen passen vragen om zich naar Zwitserland of Nederland te begeven met het min of meer verborgen doel naar België terug te keren.

Onze landgenoten vermoeden niet aan welke gevaren en moeilijkheden zij zich blootstellen terug te keren in het door Duitsers bezette gedeelte van België, in het bijzonder die onzer landgenoten welke de Duitsers in staat achten de wapens te dragen. De regering wil die staat van zaken aan de belanghebbenden bekend maken en dient tevens voorzorgen te nemen ten einde ongepaste openbaringen en gevaarlijke onbescheidenheid te beletten.

Ten gevolge daarvan heeft men onze diplomatieke en consulaire agenten doen weten dat zij geen passen voor Zwitserland noch Nederland mogen afleveren aan personen die, op welke wijze ook, aan het leger verbonden zijn geweest.

Indien, om bijzonder ernstige redenen, personen die tot vermelde categorie behoren, evenwel vragen zich naar Zwitserland of Nederland te mogen begeven, zal daarover door het toedoen van het ministerie van Buitenlandse zaken, een verslag aan mijn departement worden gedaan.

1 juni 1915

Gisteravond zijn met het stoomschip Copenhagen van hier naar Engeland vertrokken 173 mannen, 133 vrouwen en 124 kinderen, allen Belgische uitgewekenen.

Belgische kinderen.

Mevrouw De la Faille, de centrale vertegenwoordigster in België van het R. K. Huisvestingscomité te Leiden, vertrekt heden weer naar België tot het afhalen van ongeveer 40, meest tot de middenstand behorende Belgische noodlijdende kinderen uit Antwerpen, Brussel en Leuven. Onder deze kinderen bevinden zich ook 5 Israëlietjes, die door bemiddeling van het te Leiden gevestigde Centraal Bureau tot hulp voor Joodse noodlijdende kinderen, hier te lande een onderkomen zullen vinden.

Brussel, 31 mei. Naar aanleiding van het besluit der Belgische regering om geen passen meer te doen afgeven aan Belgen die naar Nederland of Zwitserland willen vertrekken teneinde hun terugkeer naar België te beletten, heeft de Duitse gouverneur-generaal in België bekend gemaakt dat geen enkele Belg die zich houdt binnen

de perken der wet iets voor zijn persoonlijke vrijheid heeft te vrezen en dat de verplichting van oud militairen van het Belgische leger om zich te melden, alleen controle beoogt, terwijl er geen sprake kan zijn van indienststelling van Belgen in het Duitse leger, daar dit een volksleger is en daarin voor vreemdelingen geen plaats is.

2 juni 1915

Belgische veroordeelden.

Ongeveer 300 Belgische veroordeelden, die nog steeds te Veenhuizen verblijf houden, vertrekken morgen. Zij zullen over de Belgische grens worden gebracht.

Ten behoeve van de ruim 250 kinderen van de te Papendrecht vertoevende Belgische uitgewekenen zal de vroeger door hen gebruikte hulpschool uit Hansweert naar Papendrecht worden overgebracht. Twee onderwijzers en twee onderwijzeressen geven thans dagelijks les aan 150 kinderen in het ruim van een der Belgische schepen, waarin ook godsdienstoefening gehouden wordt.

Men schrijft ons:

Uit officieuze bron komt de melding dat de reis van baron de Broqueville, de Belgische minister van oorlog, naar Londen een ander doel had dan medegedeeld werd door de Kriegszeitung. De Duitse persagentschappen hebben het laten voorkomen alsof de Belgische minister onlangs te Londen voetstappen had aangewend om nieuw oorlogsmateriaal voor het Belgische leger te verkrijgen en zich tevens het nodige geld te verschaffen tot het onderhoud van de 300.000 vluchtelingen, die in Frankrijk verblijven. De minister

zou daarbij zijn vrees hebben uitgedrukt, dat het moeilijk zou zijn de gevechtswaarde van het Belgische leger hoog te houden.

Het blijkt echter dat de reis van baron de Broqueville een geheel ander doel had. Telkens als de minister naar Londen gegaan is, mocht hij zich verheugen in de hartelijke tegemoetkoming vanwege de Engelse autoriteiten en in de praktische uitslagen van zijn pogingen.

Nooit is in Engeland hulp gevraagd voor de Belgen die naar Frankrijk gevlucht zijn: van het eerste ogenblik af, waarop de vluchtelingen in Frankrijk kwamen, heeft dit land uit eigen beweging de beste voorzorgen genomen om de vluchtelingen van al het nodige te voorzien.

3 juni 1915

De centrale commissie tot behartiging van de belangen van naar Nederland uitgeweken vluchtelingen heeft aan de minister van staat, minister van binnenlandse zaken, een kort voorlopig verslag uitgebracht omtrent de vluchtelingenbeweging in Nederland en de werkzaamheden van genoemde commissie, waaraan het volgende wordt ontleend:

Vrij zeker mag worden aangenomen dat ongeveer 1.000.000 vluchtelingen naar Nederland de wijk hebben genomen, en wel 500.000 over Noord-Brabant, 450.000 over Zeeland en ongeveer 70.000 over Limburg. Echter heeft deze toestand slechts enkele dagen geduurd, daar velen reeds onmiddellijk na de overgave van Antwerpen terugkeerden.

Met zekerheid echter kan worden vastgesteld, dat op één moment het grootste aantal vluchtelingen, aan wie huisvesting is verleend

en wel in het begin van oktober na de val van Antwerpen, ten minste heeft bedragen ongeveer 720.000, van wie 594.000 in de drie zuidelijke grensprovincies en 126.000 in de 8 overige, n.l. als volgt verdeeld: Noord-Brabant 410.000; Zeeland 156.000; Limburg 28.750; Zuid-Holland 57.000; Noord-Holland 34.000; Utrecht 7450; Gelderland 12.800; Overijssel 4700; Drenthe 3000; Groningen 2900; Friesland 2500, totaal 719.100, in 831 van de 1120 gemeenten.

Ook deze toestand bleef niet lang bestaan, daar aangenomen mag worden, dat reeds half oktober ongeveer de helft der vluchtelingen de drie zuidelijke grensprovincies had verlaten, merendeels naar België terug en verder naar Engeland en veel noordelijker het land in.

Noord-Brabant huisvestte op 15 oktober niet meer dan 140.000 vluchtelingen, terwijl het aantal in Zeeland tot 50.000 werd teruggebracht.

In december viel reeds een merkbare vermindering waar te nemen, ook in het aantal gemeenten, waar vluchtelingen gehuisvest werden. Het aan de commissie bekende aantal armlastige vluchtelingen bedroeg toen 108.400.

Dat deze cijfers nog lang niet het juiste aantal vluchtelingen aangeven, bewijst het feit, dat op het registratiebureau ruim 200.000 vluchtelingen werden ingeschreven, in Nederland aanwezig gedurende de maanden november en december 1914, en ook, dat, niettegenstaande zeer velen naar België zijn teruggekeerd en nog dagelijks 200 à 300 terugkeren of naar Engeland vertrekken, volgens de laatste opgaven van mei er nog ruim 30.000 aanwezig zouden zijn, onder wie nog ten minste 25.000 gegoeden, die op eigen kosten leven.

De werkzaamheden der centrale commissie kunnen als volgt worden toegelicht:

De commissie heeft zich in de aanvang gesplitst in twee subcommissies, een tot behartiging van de belangen der bemiddelden en een tot behartiging van de belangen der onbemiddelde vluchtelingen.

Het werk der eerstgenoemde subcommissie heeft zich in hoofdzaak bepaald tot het verkrijgen van een zeer groot aantal adressen, waar de vluchtelingen, die in eigen onderhoud konden voorzien, tegen billijke vergoeding konden worden gehuisvest. Deze duizenden adressen, binnen enkele dagen door de centrale commissie verzameld, werden in handen gesteld van alle steuncomités ter plaatse en met behulp der verenigingen ter bevordering van het vreemdelingenverkeer, die bijna in alle plaatselijke commissies vertegenwoordigd waren, zo nodig uitgebreid. De werkzaamheden van deze subcommissie hadden verder een geregeld verloop.

De werkzaamheden der tweede subcommissie zijn drieërlei: a. de behartiging van de belangen der vluchtelingen in het algemeen; b. de registratie en inlichtingendienst; c. werkverschaffing en onderwijs.

De leden der centrale commissie ondervonden bij hun onderzoek de grootst mogelijke medewerking, zowel van de commissarissen der koningin en de burgemeesters, als van de provinciale en de plaatselijke comités.

Waar het nodig bleek, stond de centrale commissie eenieder met raad bij of verleende haar bemiddeling, indien zich conflicten voordeden tussen autoriteiten en de plaatselijke vluchtelingencomités. Eveneens trad zij in overleg met de

provinciale comités, ten einde voor enkele aangelegenheden betreffende de vluchtelingen, een uniforme regeling te treffen.

Tegen de winter bleek er grote behoefte aan winterkleden en ondergoed te bestaan, de uitdeling daarvan werd echter in overleg met de regering geheel en al opgedragen aan de afdeling kleding van het Nederlandse Comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers, gevestigd te Amsterdam, welk comité langs liefdadige weg reeds enorme hoeveelheden kleden had uitgereikt.

Evenzo werd een goede samenwerking verkregen tussen het te Rotterdam gevestigde Amerikaanse comité, welke stichting zich ook met de uitdeling van kleden belastte. Na deze regeling liep de gehele klerenuitdeling over Amsterdam als centrale.

Een regeling werd getroffen met het Nederlands Comité te Amsterdam, afdeling huisvesting, voor het onderbrengen van de gegoede Belgen, die eerst op eigen kosten hadden geleefd, doch wiens middelen langzamerhand uitgeput raakten en die niet in aanmerking konden komen om in de vluchttoorden te worden gehuisvest, de zogenaamde "pauvres honteux". Voor dit speciale doel stelde de commissie een som van fl. 75.000 ter hand aan het Nederlands Comité te Amsterdam, zijnde een deel van een grote Deense gift ten bedrage van fl. 110.000. Ook enkele andere comités ontvingen voor ditzelfde doel giften van fl. 10.000 en fl. 5000 uit genoemd fonds.

Al spoedig bleek, dat velen tengevolge van de overhaaste vlucht hun naaste familieleden geheel uit het oog hadden verloren en dat een goed werk kon worden gedaan met het aanleggen van een bevolkingsregister der vluchtelingen. Dank zij de medewerking van de regering en van de autoriteiten, kon daarmee half oktober een

aanvang worden gemaakt. Een apart bureau werd ingericht in een perceel Plein 27, in Den Haag, welwillend daartoe afgestaan door het bestuur van de Nieuwe Literaire Sociëteit, toen bleek dat de ruimte, waarover het secretariaat kon beschikken, te klein was. Het grootste aantal vluchtelingen, dat geregistreerd werd, bedroeg 210.000. De commissie mag met succes op deze arbeid terugzien, die langzamerhand echter tot een gering aantal aanvragen per dag is teruggelopen.

Dank zij de Deense gift van fl. 325.000, aan de Nederlandse regering ter hand gesteld voor de wederopbouw van België en voor werkverschaffing aan Belgische vluchtelingen, werd de commissie in staat gesteld aan de vluchtelingen werk te geven, zonder daarmee in concurrentie te treden met de Nederlandse werkkrachten.

In overleg met de commissarissen der vluchtelingenkampen, werd besloten tot het bouwen van uiteenneembare houten huizen, voorzien van eenvoudig meubilair, die na afloop van de oorlog aan de Belgische regering zullen worden overgedragen, teneinde deze in België in de meest geteisterde streken als tijdelijke woningen te kunnen doen opbouwen. De Belgische regering van haar kant werkte eveneens mee, door aan de commissie kundige vakmannen te bezorgen, onder wiens leiding de werkzaamheden plaats hebben. De huizen worden bewoond door hen, die zich gedurende het kampeven in het bijzonder hebben onderscheiden.

Aangezien het Deense fonds van 3 ½ ton niet alleen behoefde te worden aangewend voor de letterlijke opbouw van België, doch ook voor de morele, achtte de commissie het zeer gewenst, scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs in te richten voor de mannen en vakscholen voor de vrouwen. Deze scholen zijn opgericht in de

vluchtoorden te Nunspeet en te Ede, eveneens te Gouda, doch aldaar met de gelden van een Zweedse gift van fl. 5000 aan de commissie toegezonden met het doel, aan de Belgen bezigheid te geven.

Op de school te Gouda wordt Frans, Engels en tekenen onderwezen, er zijn 4 onderwijzers op het oogenblik en een 100-tal leerlingen. Aan die te Ede wordt alleen Frans onderwezen. Aan de vrouwen wordt les gegeven in het patroonknippen en in zang; er wordt over het algemeen een druk gebruik van gemaakt.

Op 5 juni worden de werkzaamheden der Rockefeller Foundation, voor zover het de naai- en breiklassen betreft, overgenomen door de Nederlandse regering en de regeling en het beheer daarvan zijn toevertrouwd aan de centrale commissie. Op het oogenblik bestaan er 30 klassen, verspreid over het hele land, waarvan de grootste te Rotterdam, Amersfoort, Nunspeet, Uden, Ede, Gouda, Bergen op Zoom, Middelburg en Kloosterzande.

Het aantal der in werking zijnde naaimachines bedraagt bijna 500, het aantal naaisters 1115, dat der breisters 2675, totaal dus 3750 vrouwen, die daardoor dagelijks aan het werk worden gehouden.

De naaimachines zijn door de Rockefeller Foundation belangloos in gebruik gegeven aan de Nederlandse regering. De plaatselijke comités hebben het recht de helft der vervaardigde goederen voor zich te behouden; de comités van die plaatsen, waar grotere naaiklassen gevestigd zijn, ontvangen slechts een derde te hunner beschikking. Het resterende is bestemd ter uitreiking aan de vluchtelingen, in de vluchtoorden of aan de geïnterneerde Belgische soldaten.

Ten einde een denkbeeld te kunnen geven van het verwerkte materiaal zij vermeld dat van 2 januari tot 1 mei 1915 voor ruim fl. 53.000 aan wol en voor bijna fl. 41.000 aan andere grondstoffen werd verwerkt.

Behalve de reeds genoemde grote giften van fl. 325.000 en fl. 110.000 uit Denemarken en fl. 5000 uit Zweden, kwamen nog diverse andere giften in, waaronder een van fl. 10.000 uit Zwitserland, totaal tot een bedrag van fl. 558.990,25. Voor zover geen bepaalde bestemming was voorgeschreven, werden de gelden overgemaakt aan het Nederlands Comité te Amsterdam, waaraan tot nu toe ruim fl. 92.000 kon worden ter hand gesteld.

4 juni 1915

Het stoomschip Copenhagen is gisteravond uit Rotterdam naar Engeland vertrokken met 573 Belgische vluchtelingen, mannen, vrouwen en kinderen.

Het Handelsblad van Antwerpen heeft in zijn nummer van 25 mei onder het opschrift: In de nood leert men zijn vrienden kennen, een warm gesteld artikel gehad, waarin hulde werd gebracht aan de hulpvaardigheid van de Nederlandse soldaat, die vooral bij de grote uittocht der Belgen naar Nederland na de val van Antwerpen op ondubbelzinnige wijze is gebleken. Wij hebben van het artikel van het Handelsblad van Antwerpen te zijner tijd in ons blad melding gemaakt. Thans lezen wij in het Antwerpse orgaan, "dat te Antwerpen een comité in vorming is, met het oogmerk een klinkende hulde te brengen aan de edelmoedige soldaten, die zoveel bewijzen van mensenzelfde gaven."

5 juni 1915

De Centrale Commissie tot behartiging der belangen van naar Nederland uitgeweken vluchtelingen verzoekt ons nog het volgende mede te delen ter aanvulling van het uittreksel uit het voorlopig rapport aan de minister van staat, minister van binnenlandse zaken uitgebracht.

Ook in het vluchtoord te Gouda worden houten huizen gebouwd, hier echter met de fondsen van een Engelse stichting, de War Relief Committee, een afdeling van de Society of Friends, welke de huizen na afloop van de oorlog in België zal plaatsen. De huizen, oorspronkelijk door de stichting te Vlissingen gebouwd, zijn, nadat de provincie Zeeland door de vluchtelingen moest worden ontruimd, weer te Gouda opgebouwd, waar langzamerhand een tuinstad is verrezen. In Gouda werken aan de huizen 68 timmerlieden, meubelmakers, schilders en smeden, terwijl in de vluchtoorden te Ede en te Uden, waar eveneens houten huizen worden gebouwd, respectievelijk 73 en 97 werklieden bezig zijn.

In verband met het succes, waarmee de commissie kan terugzien op de resultaten van het registratiebureau, moet nog vermeld worden, dat van de adressen van 79.000 vluchtelingen, die gezocht werden, er 62.000 zijn gevonden.

7 juni 1915

Terneuzen, 7 juni. De Belgen, die naar Nederland wilden vertrekken, konden hedenmorgen daartoe vergunning bekomen, doch hun werd medegedeeld, dat ze acht dagen moesten wegblijven.

9 juni 1915

Naar aan de Telegraaf wordt gemeld, zijn maandag te Eindhoven ruim 50 vluchtelingen uit Turnhout aangekomen. Zij gaan naar Uden.

Rotterdam

Een dertigtal Belgische vluchtelingen, die al enige tijd hier woonachtig waren, is vanmorgen naar het vluchtelingenkamp te Ede overgebracht.

10 juni 1915

Belgische kinderen.

Wegens de stremming van het verkeer uit België naar Nederland, heeft de directeur van het R. K. Leidse huisvestingscomité zijn voorgenomen reis naar België voorlopig uitgesteld.

Ook de vertegenwoordigster van het comité mevrouw De La Faille uit Antwerpen blijft in Leiden, totdat het verkeer weer normaal zal zijn.

14 juni 1915

Te Dordrecht is opgericht het Comité Dordt voor onderwijs, steun en inlichtingen aan Belgische vluchtelingen, dat zal trachten de belangen te behartigen van ongeveer 2000 Belgische vluchtelingen, voor het merendeel schippers, in Dordt en Papendrecht gestationeerd.

Belgische kinderen.

Notaris Brands, uit Amsterdam, voorzitter van de vereniging Tehuis voor Belgische kinderen, aldaar, die dezer dagen te Antwerpen

vertoefde, werd uitgenodigd ten burele van de raad van beheer der Antwerpse Godshuizen. De voorzitter van dit lichaam heeft hem toen zeer hartelijk dank gezegd voor al hetgeen de Vereniging voor honderden Antwerpse wezen heeft gedaan, en bood hem 8 medailles aan: een gouden voor hemzelf en grote zilveren medailles voor zijn medebestuurders. De administratie der Antwerpse Godshuizen heeft deze medailles speciaal voor dit doel laten slaan; aan de ene zijde staat het antieke ambtszegel der Godshuizen en aan de andere zijde een inschrift.

19 juni 1915

Aan de grens.

De heer W. H. Vliegen, lid der tweede kamer, heeft, volgens Het Volk, de volgende vragen ingezonden bij de minister van oorlog:

1^e. Is het waar, dat enige tijd geleden een aantal jonge Belgen, die bij Clinge door Nederlandse soldaten zijn gearresteerd, zijn teruggebracht naar de grens en aan de Duitse autoriteiten zijn overgegeven? Zo ja, waarom en krachtens welke wetten of verdragen had deze handeling plaats?

2^e. Waarom hebben Nederlandse soldaten een Belg, die de grenzen overkwam, gewond, en een andere, een zekere Dries, die hetzelfde deed, gedood?

21 juni 1915

De Echo Belge meldt, dat er van de 40.000 inwoners, die de gemeente Leuven telde, ongeveer 10.000 naar het buitenland zijn uitgeweken.

22 juni 1915

Gisterenavond zijn met het stoomschip Copenhagen van hier naar Engeland vertrokken 512 Belgische vluchtelingen (mannen, vrouwen en kinderen).

De te Vlissingen vertoevende Belgische vluchtelingen zullen aan H. M. de Koningin een album aanbieden uit dankbaarheid voor de ondervonden gastvrijheid en steun.

Op het album zijn aangebracht de wapens van de negen provincies van België en als medailles het Belgische wapen, door ornament verbonden met het wapen van Nederland, waartussen het wapen van Vlissingen. Het album bevat ongeveer 1600 namen.

De opdracht luidt: Aan Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden als blijk van diepgevoelde erkentelijkheid der Belgische vluchtelingen te Vlissingen voor de gulle gastvrijheid en milde steun aan hen verleend na het verlaten van hun vaderland in de maand oktober anno 1914.

24 juni 1915

De Hollandse Maatschappij van Landbouw heeft van de minister van landbouw, nijverheid en handel bericht ontvangen, dat de minister van binnenlandse zaken zich bereid heeft verklaard, zijn tussenkomst te verlenen, om de mannelijke Belgische vluchtelingen in de verschillende vluchtoorden hier te lande in de gelegenheid te stellen, hulp te verlenen bij de hooibouw.

25 juni 1915

Met het stoomschip Copenhagen zijn gisteravond 392 Belgische vluchtelingen, mannen, vrouwen en kinderen, van hier naar Engeland vertrokken.

Gistermorgen is het eerste transport Belgische vluchtelingen uit het vluchtoord Veenhuizen III naar het vluchtelingenkamp te Nunspeet vertrokken. Voor juli zullen allen daarheen overgebracht zijn in vier transporten.

Belgische kinderen.

De vereniging Tehuis voor Belgische Kinderen, gevestigd te Amsterdam, heeft, hiertoe gedeeltelijk in staat gesteld door een belangrijke gift, thans weer een doorgangshuis laten inrichten, daar het gebleken is, dat voor het groot aantal kinderen, door haar tussenkomst in gezinnen ondergebracht, een zodanig huis onmisbaar is, waar zij altijd kinderen tijdelijk kan opnemen, waarvoor overplaatsing wordt gevraagd, en verplaatsing door de vereniging nodig wordt geacht, en om tijdelijk kinderen op te nemen, waarvoor nog dagelijks de hulp van onze vereniging wordt ingeroepen, ook voor die kinderen, welke nog telkens van over de grenzen bij ons bescherming zoeken.

Daar een en ander veel geld kost, is versterking van onze kas zeer gewenst en worden giften daarvoor gaarne in ontvangst genomen, voor de zomermaanden aan ons bureau Herengracht 521, Amsterdam, terwijl schenkingen van kleren, speelgoed, enz. worden verwacht aan het doorgangshuis te Watergraafsmeer, Middenweg 88.

Voor belangstellenden is het doorgangshuis elke werkdag 's middags tussen 3 en 4 uur te bezichtigen.

Verder worden aan ons bureau gaarne ingewacht schriftelijke aanvragen van gezinshoofden, welke zich tijdelijk met de verzorging van een kind willen belasten, doch alleen van hen, die zich

volkomen bevoegd achten, ook financieel de gehele verzorging van een kind met al zijn lief en leed op zich te nemen.

Wij hebben nog wel een stapel aanvragen om kinderen in portefeuille, daterend van oktober 1914, aan welke aanvragen, die toen bij honderden inkwamen, niet kon worden voldaan, maar ons bleek, dat van de 10 aanvragers ten minste 9 om de een of andere reden nu geen kind meer kunnen of willen opnemen.

Deze oproep geldt dus een opnieuw inschrijven van hen, die wel overdacht nog wensen te helpen om Belgische kinderen, door de oorlog van een behoorlijk tehuis verstoken, tijdelijk gastvrij op te nemen, ook al is dit voor hen reeds eerder aan onze verenging opgegeven.

Daar wij steeds zoveel mogelijk de kinderen brengen in gezinnen van dezelfde godsdienst en stand, als waartoe zij behoren en de Belgische bevolking voor het grootste gedeelte rooms katholiek is, en de kinderen, ons toevertrouwd, meest van de werkmans- en kleine middenstand afkomstig zijn, verwachten wij de meeste aanvragen van gelijkgezinden. Evenwel zullen aanvragen door protestanten en Israëlieten gaarne behandeld worden, terwijl stoffelijke bijdragen door alle standen met dankbaarheid worden aanvaard.

Tenslotte een woord van dank aan allen, die ons in dit heerlijk werk tot nu toe steunden, vooral aan hen, die reeds gedurende vele maanden een of meer kinderen geheel onbaatzuchtig tot zich namen. Met de wetenschap, dat kinderen dikwijls veel moeite en zorg veroorzaken, en dan denkende aan de betrekkelijk weinig klachten, die wij horen, beseffen wij, welk een opoffering onze

medewerkers-gezinshoofden zich getroosten, om de kinderen gelukkig te doen zijn.

Medewerkers, nogmaals dank daarvoor.

Namens het bestuur,

C. F. J. Brands,

Voorzitter

Te Baarn hebben de 74 Belgische vluchtelingen, die aldaar nog verblijven, van het plaatselijk Hulp- en Inlichtingscomité bericht ontvangen, dat door gebrek aan middelen het comité niet langer in staat is voor hun huisvesting en verzorging bij de burgerij zorg te dragen. Aan de vluchtelingen wordt de keuze gelaten naar België terug te keren of naar een vluchtelingenkamp te gaan.